

Navýšení kvót na kvalifikované pracovníky ze zahraničí pomůže firmám dokončit zakázky a posílí příjmy státního rozpočtu

18.10.2023 - | Hospodářská komora ČR

Hospodářská komora oceňuje, že vláda zareagovala na požadavek podnikatelských organizací navýšit roční kvóty na pracovníky ze zahraničí.

Od úpravy vládou regulovaného programu si slibuje zrychlení vyřizování žádostí o zaměstnanecké karty. Noví pracovníci zmírní úbytek kvalifikované pracovní síly, způsobený nepříznivým demografickým vývojem i odchodem zaměstnanců do předčasných penzí. Strukturální problém české ekonomiky ale nevyřeší, neboť zaměstnavatelé postrádají na tři sta tisíc zaměstnanců a do 10 let jich na trhu práce bude chybět přes půl milionu. Nově přijatí zaměstnanci však firmám umožní dokončit zakázky, což zvýší příjmy státní kasy. Přitom jen na odvodech a daních z práce těchto zaměstnanců podle odhadů Hospodářské komory přiteče do rozpočtu nejméně 4,8 mld. Kč ročně.

„S ohledem na nepříznivý demografický vývoj v Česku je jasné, že se ani v dlouhodobém horizontu bez pomoci zahraničních pracovníků neobejdeme. Zdaleka však nejde jen o manuální práce, stále více jde i o vysoce kvalifikované profese, které se však nedaří dlouhodobě obsadit z našich vlastních zdrojů. Je však třeba vždy současně myslet na eliminaci sociálních a bezpečnostních rizik,“ uvedl prezident Hospodářské komory Zdeněk Zajíček.

Podle něj je ale stejně tak důležité, aby země mobilizovala i osoby, které dnes z různých důvodů stojí mimo pracovní trh. **„Nesmíme rezignovat na vytváření ještě příznivějších podmínek pro zaměstnávání žen na mateřské dovolené nebo seniorů. Stejně tak musíme hledat cesty, jak mnohé zaměstnance vysvobodit z dluhové pasti a dostat je z šedé zóny zpátky na pracovní trh,“** dodal.

Zaměstnavatelé na příchod pracovníků ze zahraničí čekají dlouhé měsíce až dva roky. Kvůli nízko nastaveným kvótám se v rámci vládního programu na zrychlený příjem kvalifikované pracovní síly ze zahraničí podařilo podle dat Hospodářské komory letos vyřídit zhruba jen polovinu žádostí šesti tisíc osob, **kteře si zaměstnavatelé vyhledali v zahraničí podle jejich odbornosti a pracovních zkušeností.**

Ministerstvo vnitra se také chystá pobytové řízení zrychlit a zjednodušit prostřednictvím **digitalizace celé pobytové agendy.** Přípravovaný zákon o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon) má vytvořit právní základ pro nový informační systém (Integrovaný cizinecký agendový systém – ICAS), který umožní elektronické podání a zpracování žádostí cizinců o pobyt v ČR. Zákon by měl nově zavést roli garanta pobytu cizinců. Garanty by se měli stát zaměstnavatelé v případě zaměstnání nebo škola v případě studia. **Návrh legislativního materiálu by měl být předložen Legislativní radě vlády do konce roku 2023. Účinnost je předpokládána od 1. ledna 2026.**

„Návrh považujeme za přínosný nejen pro veřejnou správu, ale i pro zaměstnavatele a samotné cizince. Především elektronizace a digitalizace celého procesu žádostí o pobytová víza výrazně napomůže všem zúčastněným stranám,“ uvedl Zdeněk Zajíček s tím, že zaměstnavatelé by uvítali, **kdyby byla nová úprava účinná dříve než od roku 2026.**

Hospodářská komora je jednotným centrálním místem pro sběr, kontrolu a zařazování žádostí zaměstnavatelů do vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec. Vyřizuje více než 80 % všech žádostí firem v zemi.

Hospodářská komora žádosti firem zpracovává do jednoho až tří dnů. Přesto se ale na pracovníky z Indie kvůli nízko nastaveným kvótám čeká **až dva roky**, z Mongolska a Kazachstánu **jeden rok**. Nejrychleji úřady zpracovávají žádosti o zaměstnanecké karty uchazečů z Filipín, kde administrativní proces nyní trvá **asi devět měsíců**. **Do tří měsíců** se vyřizují žádosti o pracovníky ze Srbska, Severní Makedonie, Moldavska, Arménie nebo Gruzie.

Kvůli vyčerpanému trhu práce a nedostatku kvalifikované pracovní síly přitom firmám roste počet nedokončených zakázek, prodlužují se lhůty jejich dokončení, a tím pádem se prodražuje i jejich realizace. Řadě firem tak nezbyvá nic jiného než nové zakázky odmítat a přenechávat je konkurenci v okolních zemích.

Nedostatek zaměstnanců na trhu práce je přitom dlouhodobý strukturální problém české ekonomiky, způsobený hlavně demografickým vývojem. Podle dat Úřadu práce ČR zaměstnavatelé v současnosti postrádají na 300 tisíc pracovníků. Více než tři pětiny zaměstnavatelů ale spoléhají i na jiné způsoby náboru zaměstnanců, proto volná pracovní místa na pobočkách úřadu práce ani neohlašují.

Hospodářská komora předpokládá, že do deseti let na trhu práce ubude dalších 240 tisíc ekonomicky aktivních lidí. Zintenzivní se tak nepříznivý dopad nedostatku pracovní síly na výkonnost české ekonomiky.

Od července letošního roku se měla zvýšit kvóta pro pracovníky z Filipín (o 3 000 za rok) a z Mongolska (o 2 000 za rok). **Na to ale stále nejsou kapacitně připravené české zastupitelské úřady, proto bude program fakticky rozšířen až od ledna 2024.**

Podle odhadů Hospodářské komory cizinci, kteří už ve firmách pracují **prostřednictvím vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec, odvádějí do státní kasy spolu se zaměstnavateli jen na odvodech daní, sociálního a zdravotního pojištění 23 miliard korun ročně a další miliardy stát získává z jejich spotřeby.** Každý uchazeč má navíc povinnost státu při podání žádosti o zaměstnaneckou kartu zaplatit správní poplatek 5 tisíc korun, což z velké části pokrývá platy státních úředníků, kteří na této agendě pracují.

Hospodářská komora už dříve uvedla, že státní kasa kvůli rekordnímu počtu neobsazených míst jen v roce 2018 trátila nejméně 84 miliard korun na daních a odvodech, v roce 2019 ztráty dosáhly přibližně 110 miliard korun. Letos se podle odhadů Hospodářské komory budou ztráty na příjmech státu pohybovat okolo 150 mld. korun, **kteří by vyřešily významnou část problému veřejných financí.**

Největší poptávka zaměstnavatelů je po technicky orientovaných pracovnících, jako jsou kovodělníci nebo strojírenští dělníci. Chybí řemeslníci, firmy postrádají ale i pekaře, cukráře, kuchaře, řezníky, švadleny, ošetřovatele skotu nebo zdravotnický personál a zaměstnance na pomezí sociálních a zdravotnických služeb. Přetrvává vysoká poptávka po skladnících a řidičích, např. vysokozdvížných vozíků či nákladních vozidel.

https://www.komora.cz/press_release/navyseni-kvot-na-kvalifikovane-pracovniky-ze-zahranici-pomuz-e-firmam-dokoncit-zakazky-a-posili-prijmy-statniho-rozpoctu